

Jakub Zach: Ne nadarmo se říká, že každá krize má i pozitivní dopady

6.10.2022 - Alena Mráčková | Krajský úřad Zlínského kraje

Když člověk projíždí krajinou, uvědomuje si, jak úzce souvisí doprava s urbanistickou zástavbou i se samotným fungováním sídelních celků. Za dobu, co existuje Zlínský kraj, přibýly obchvaty některých měst, přiblížila se k nám dálnice, budují se nové komunikace. Na druhé straně však určité problémy jakoby zamrzly v čase a jejich řešení je stále v nedohlednu. Nejen o dopravní infrastrukturu, ale také o tom, jak pandemická, uprchlická i energetická krize ovlivňuje územní plánování, pojednává v říjnovém vydání Magazínu 21 rozhovor Heleny Mráčkové s architektem a urbanistou Jakubem Zachem, který je uvolněným předsedou Výboru pro dopravu Zastupitelstva Zlínského kraje.

Pane předsedo, jak hodnotíte dopravní infrastrukturu Zlínského kraje? V čem se během let výrazně zlepšila a v čem jsou její slabá místa?

Doprava se odvíjí od demografické situace a osídlení konkrétního území. Každý kraj má tuto dispozici jinou: Jihomoravský kraj má v centru regionu velké krajské město, z něhož se paprskovitě rozjíždí hlavní tepny do okolních měst. Ve Zlínském kraji je to naopak: doprava je zde vedena po okružní linii spojující okresní města a někde uprostřed je Zlín, který však není napojen na hlavní páteřní infrastrukturu, jakou je železniční koridor a dálniční síť. To chceme změnit a začíná se nám to ve spolupráci s ŘSD dařit – i na základě rozhodnutí soudu v případě zahájení stavby dálnice R49.

Takže pozitiva z vašeho pohledu převažují?

Určitě se v posledních letech konečně začalo napravovat manko z minulosti. Snažíme se také zvýšit kulturu veřejné dopravy. Lepší se i stav některých nádraží. Momentálně probíhá kompletní revitalizace nádraží v Holešově, budují se nové sdílené terminály, které už umožňují přestup mezi různými druhy dopravy. Jeden z prvních takto koncipovaných terminálů vznikl před lety v Uherském Brodě a na stejném principu vznikají další. Momentálně se například staví moderní dopravní terminál ve Vsetíně, který bude mít velký význam pro celý kraj.

Asi se ale shodneme na tom, že neurastenickým bodem zůstává nádraží v samotném krajském městě...

Ano, jak autobusové, tak vlakové nádraží ve Zlíně je velký problém. Kraj jeho řešení nemá plně ve své kompetenci, ale plně podporujeme modernizaci nejen nádražní budovy, ale i zdvojkolejnění a elektrifikaci trati mezi Otrokovicemi a Vizovicemi. Nedávno bylo vydáno územní rozhodnutí na první etapu a všechny dotčené organizace vyvíjejí tlak na vydání stavebního povolení. Bohužel jako u každé velké liniové stavby jsou i zde značné průtahy způsobené zákony, které nedostatečně chránily přípravu takto rozsáhlého projektu, ale svou roli sehrály i různé zájmové skupiny a lidé, kteří se obávali např. znehodnocení svých pozemků.

Jaké řešení má současná silniční přetíženost Zlína?

Zlín je dlouhá nudle v údolí, kdy veškerou dopravu zajišťuje jedna páteřní komunikace. Situaci by měla citelně zlepšit R49, která odvede část tranzitu. Jiným problémem je doprava v samotném Zlíně. Řešením pro dojíždějící za prací mohou být parkovací domy Park + Ride na okraji města napojené na

MHD. Avšak současně je nutné zefektivnit dopravní koridory, protože by bylo naivní si myslet, že automobilová doprava začne stagnovat. Existuje projekt tunelu pod centrem města, který samozřejmě je určitou teoretickou variantou, nicméně obrovsky nákladnou, a nemyslím si, že v horizontu pěti let je reálné začít stavět. V každém případě by bylo potřebné rozmělnit intenzitu dopravy mezi Zlínem a Otrokovicemi paralelní komunikací podél břehu Dřevnice.

Co vás momentálně nejvíce zaměstnává coby předsedu výboru pro dopravu?

Zefektivnění veřejné dopravy. Když jsem v roce 2020 nastoupil na Zlínský kraj, byli jsme prakticky jediným krajem, který ještě neměl vyřešený systém integrované dopravy. Byl tady sice určitý nástin a plán, ale ten se nikdy nerealizoval. Analyzovali jsme ho, některé věci jsme přepracovali, to dobré jsme zachovali a navrhli jsme postup integrace. Dali jsme si cíl, že každého půl roku vneseme do veřejné dopravy nějakou inovaci, která cestujícím přinese větší komfort. Nejprve jsme zavedli platební systém tzv. Z karty a letos v červenci jsme spustili nový zónový tarif, díky němuž můžeme lidem nabídnout finančně zvýhodněné časové jízdné. Pracujeme na zjednodušeném odbavení cestujících a připravujeme další alternativy placení pomocí virtuálních účtů. Za některými kraji nabral Zlínský kraj zpoždění přibližně 10-12 let a to chceme zkrátit, ne-li i dohnat, do konce volebního období.

Očekáváte, že zdražení pohonných hmot přiměje víc lidí cestovat veřejnou dopravou a připravuje eventuálně Zlínský kraj v tomto směru nějaká opatření?

I když se snažíme obyvatele co nejvíc motivovat k využívání veřejné dopravy, nepředpokládám, že zcela nahradí tu osobní. Lidé samozřejmě hledají i jiné způsoby, jak ušetřit: Momentálně se oblibě těší zejména sdílené cesty autem do zaměstnání.

Během posledních let se ukázalo, jak zásadně může změnit náš život pandemie, důsledky války v blízké zemi a drahé energie. Jak tyto zkušenosti ovlivňují přístup k dopravě, k územnímu plánování, urbanismu a architektuře?

Ten vývoj s sebou přinesl hodně překotných jevů: Kvůli pandemii se lidé logicky vrátili k individuální dopravě, ale Covid-19 se v podstatě nijak nepromítl do principů územního plánování. Energetická krize však už má jasné dopady i na architekturu a urbanismus. Jako východisko se ukazují zelená města. Velmi teď roste zájem o eko-urbanismus. Například téma komunální energetiky, která řeší úsporu nejen v rámci jednotlivých budov, ale celých městských čtvrtí. To architektury zajímá již delší dobu, ale teprve reálná energetická krize urychluje realizaci myšlenek. Nedaleko od Brna vzniká nová městská čtvrť, která funguje právě na principu komunitního zařízení se společným sdílením energie a společným nakládáním s půdou. Je tam hodně zeleně, parků a pasivních staveb. A věřím, že podobné projekty se brzy začnou objevovat i ve Zlínském kraji. Ne nadarmo se říká, že každá krize má i pozitivní dopady.

<https://www.kr-zlinsky.cz/jakub-zach-ne-nadarmo-se-rika-ze-kazda-krize-ma-i-pozitivni-dopady-aktuality-17976.html>